

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ „ХАРКІВСЬКИЙ
ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ“

"Затверджую"

Декан факультету ЕК

Перерва П.Г.

_____
(підпис)

«__»_____ 2017 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАММА КУРСУ

"Корпоративне управління"

Кафедра, що веде заняття – кафедра організації виробництва та
управління персоналом

Курс – 6, семестр – 11,
екзамен. Всього годин –
59,5, в тому числі: лекцій –
32, практичні – 16,
самостійна робота –

Затверджено на засіданні кафедри:
«Організації виробництва та управління персоналом».

Протокол № від

Зав. кафедрою: проф. Посохов І.М.

_____
(підпис)

ХАРКІВ – 2017

Розділ 1

ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ КУРСУ

Цілі курсу:

Мета курсу полягає в тому, щоб сформувати у студентів концептуальні уявлення про корпоративне управління та вітчизняну специфіку, діяльності виконавчих органів та членів ради директорів акціонерів відкритих акціонерних товариств, надати набір дієвих інструментів для впровадження принципів належного корпоративного управління на практиці.

Завдання курсу:

Завдання курсу у відповідності з поставленою метою полягають у наступному:

- придбання нових і поглиблених знань корпоративного управління, в т.ч. державної політики в галузі становлення і розвитку корпоративних стандартів вітчизняними підприємствами;
- ознайомлення з різними концептуальними теоріями корпоративного управління;
- формування і закріплення навичок економічного аналізу природи власності і наслідків рішень, що приймаються менеджментом компанії, з підвищення капіталізації компанії, використанню фондових інструментів;
- освоєння методів ефективного контролю за діяльністю виконавчих органів та членів ради директорів, введення незалежних директорів, а також підготовка внутрішніх документів акціонерних товариств на основі корпоративних стандартів;
- отримання інформації про особливості складання та публікації річних звітів;
- застосування засобів корпоративного захисту в результаті злиттів і поглинань компанії та оцінки їх ефективності;
- вивчення методики і практики рейтингових оцінок якості корпоративного управління суб'єктів ринкових відносин, що виставляються міжнародними та вітчизняними агентствами (інститутами).

СТУДЕНТ ПОВИНЕН ЗНАТИ

Зміст предмету корпоративного управління.

Функції учасників корпоративного управління і «конфлікт інтересів».

Теоретичні основи аналізу в галузі корпоративного управління (теорія фірми, теорія власності, теорія транзакційних витрат, теорія контрактів) і теоретичні джерела (агентська теорія, теорія стейкхолдерів та ін.).

Особливості та критичні оцінки англо-американської, німецької та японської моделей корпоративного управління.

Специфіка корпоративного управління в Україні та основних учасників моделі.

Підстави та форми корпоративного контролю: акціонерного, управлінського і фінансового.

Порядок формування, повноваження і структура виконавчих органів, ради директорів, функції комітетів ради директорів.

Сутність корпоративних конфліктів, застосування основних засобів захисту на практиці та оцінку їх ефективності.

Визначення та функції корпоративної культури.

СТУДЕНТ ПОВИНЕН ВМІТИ

Оцінювати різні варіанти рішень органів управління корпорації та прогнозувати наслідки їх дій.

Аналізувати стан і тенденції розвитку корпоративного управління в Україні.

Адекватно оцінювати економічну ситуацію і застосовувати нові методи ефективного управління компанією.

Відповідати на контрольні запитання, вирішувати практичні завдання, тести і кейси, запропоновані у відповідності з темами спецкурсу.

Розділ 2

ЗАГАЛЬНА СХЕМА І СТРУКТУРА КУРСУ "КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ"

Курс складається з 2 розділів і 16 тем в обсязі 16 годин лекцій; 16 годин практичних занять; години самостійної роботи студента; в одинадцятому семестрі передбачається виконання розрахунково-графічного завдання. Загальний обсяг дисципліни — 59,5 годин на рік, 2 кредити.

Нижче наведена структурно-логічна схема курсу.

Назва теми	Кількість годин			
	Лекції	Прак-тика	Самос-тійна робота	Усього
Розділ І. Основи корпоративного управління (Модуль І)	2			
Тема 1. Корпорації: сутність, види. Поняття корпорації. Переваги та недоліки корпорацій. Акціонерне товариство, як основна організаційно-правова форма корпорації.	2			
Тема 2. Інтегровані корпоративні структури. Поняття інтегрованої корпоративної структури. Визначення та аналіз поняття інтегрованої корпоративної структури в законодавстві України. Аналіз основних нормативних актів, що визначають функціонування корпорацій.	2	2		
Тема 3. Корпоративне управління: еволюція, визначення, основні учасники. Історія корпоративного управління. Сутність та основні економічні причини виникнення корпоративного управління. Визначення, учасники корпоративного управління. Джерела принципів корпоративного управління. Переваги ефективного корпоративного управління. Актуальність і сучасні тенденції. Особливості корпоративного управління в Україні, Росії і США. Корпоративне управління як фактор підвищення інвестиційної привабливості компанії.	2		1	
Тема 4. Теоретичні основи аналізу корпоративного управління. Теорія фірми. Теорія транзакційних витрат. Теорія контрактів. Теорія прав власності. Агентська теорія. Модель Йенсена-Меклінг. Моделі структури капіталу (теорема Модільяні-Міллера). Модель Тіролю. Теорія співучасників («стейкхолдерів»). Управлінська теорія. Організаційна теорія.	2	2		
Тема 5. Моделі корпоративного управління. Основні зарубіжні моделі корпоративного управління. Англо-американська модель: ключові особливості, учасники реалізації моделі, структура володіння акціями,	2		1	

<p>ринок корпоративного контролю, рівень оплати праці, критика.</p> <p>Німецька модель: дворівнева структура ради директорів, представництво зацікавлених сторін, універсальні банки, перехресне володіння акціями.</p> <p>Японська модель: система головних банків, мережева організація зовнішніх взаємодій, система довічного найму персоналу. Порівняльний аналіз моделей корпоративного управління.</p>				
<p>Тема 6. Корпоративний контроль: підстави, мотивація, форми.</p> <p>Групи учасників і «Конфлікт інтересів». Форми корпоративного контролю. Акціонерний контроль як первинна форма контролю. Захист прав акціонера: переваги та складнощі управління. Управлінський і фінансовий контроль. Демократизація корпоративного управління через розвиток системи пенсійних і страхових фондів.</p>	2	2		
<p>Тема 7. Сутність і види акцій.</p> <p>Поняття й властивості акцій. Типи акцій. Процедура реєстрації випуску акцій. Збільшення статутного капіталу акціонерного товариства Зменшення статутного капіталу акціонерних товариств. Викуп акціонерним товариством власних акцій.</p>	2		1	
<p>Тема 8. Капітал корпорації.</p> <p>Капітал і активи корпорації. Економічна роль статутного капіталу. Шляхи формування капіталу корпорації. Дивідендна політика. Фінансові взаємовідносини в корпораціях.</p>	2	2		
<p>Розділ 2. Вітчизняні особливості корпоративного управління (Модуль 2).</p> <p>Тема 9. Рада директорів: права і функції. Правила для незалежного директора.</p> <p>Роль і компетенція ради директорів. Структура ради директорів. Міжнародна практика та рекомендації по складу ради директорів. Критерії визначення незалежного директора. Класифікація незалежних директорів. Термін виконання повноважень, кількісний склад і винагороду незалежних директорів. Правила для незалежного директора.</p>	2		1	
<p>Тема 10. Комітети ради директорів.</p> <p>Комітети ради директорів: зарубіжна практика, юридичний статус, повноваження, завдання, призначення, формування.</p>	2	2		
<p>Тема 11. Виконавчі органи акціонерного товариства.</p> <p>Виконавчі органи: порядок утворення, компетенція та обов'язки. Обмеження компетенції виконавчих органів по здійсненню операцій. Процедура вступу та припинення повноважень генерального директора. Відповідальність членів виконавчих органів.</p>	2		1	
<p>Тема 12. Підготовка та публікація річного звіту акціонерного товариства.</p> <p>Критерії оцінки. Порядок підготовки, затвердження та публікації річного звіту. Річний звіт у системі розкриття інформації. Значення і нові тенденції. Обкладинка і основні</p>	2	2		

розділи річного звіту.				
Тема 13. Кодекс корпоративної поведінки: розробка, принципи. Формування корпоративного управління в Україні. Кодекси корпоративної поведінки як засіб захисту інвестора. Світовий досвід. Розробка та принципи вітчизняного Кодексу корпоративної поведінки. Принципи Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Структура Кодексу, основні вимоги. Готовність компаній до впровадження Кодексу. Фактори та проблеми формування національної моделі корпоративного управління. Механізми та органи державного контролю.	2	2		
Тема 14. Злиття і поглинання: засоби корпоративного захисту, оцінка ефективності. Форми реорганізації: злиття, приєднання, виділення, поділ, перетворення компанії. Класифікація типів злиття та поглинань компанії. Закордонна практика злиттів. Методи захисту до і після публічного оголошення про цієї угоди. Ключові фактори, що сприяють злиттю і поглинанням компаній на сучасному етапі. Переваги та недоліки злиття і поглинань як стратегії розвитку компанії. Основні методи збору і аналізу інформації для оцінки ефективності злиттів і поглинань.	2		1	
Тема 15. Рейтинги корпоративного управління. Актуальність рейтингів корпоративного управління. Визначення рейтингу корпоративного управління Переваги для компанії. Методики оцінки рівня корпоративного управління: CORE-рейтинг, РІД - Експерт РА, Стандарт енд Пурз, Брансвик Вабург ЮБС, Прайм-Тасс. Порівняльний аналіз методик основних рейтингів корпоративного управління.	2	2		
Тема 16. Корпоративна культура. Визначення та функції корпоративної культури. Фактори та елементи корпоративної культури. Організаційна культура: рівні, моделі. Модель Харрісона, модель Костянтина. Формування та специфіка корпоративної культури російськими компаніями. Ділова репутація.	2		1	
Всього	32	16	7	59,5

Розділ 3

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНОЇ ЧАСТИНИ КУРСУ

Тема 1. Корпорації: сутність, види.

Поняття корпорації. Переваги та недоліки корпорацій. Акціонерне товариство, як основна організаційно-правова форма корпорації [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7].

Тема 2. Інтегровані корпоративні структури.

Поняття інтегрованої корпоративної структури. Визначення та аналіз поняття інтегрованої корпоративної структури в законодавстві України. Аналіз основних нормативних актів, що визначають функціонування корпорацій [8; 9; 10].

Тема 3. Корпоративне управління: еволюція, визначення, основні учасники.

Історія корпоративного управління. Сутність та основні економічні причини виникнення корпоративного управління. Визначення, учасники корпоративного управління. Джерела принципів корпоративного управління. Переваги ефективного корпоративного управління. Актуальність і сучасні тенденції. Особливості корпоративного управління в Україні, Росії і США. Корпоративне управління як фактор підвищення інвестиційної привабливості компанії [11; 12; 13; 14; 15].

Тема 4. Теоретичні основи аналізу корпоративного управління.

Теорія фірми. Теорія транзакційних витрат. Теорія контрактів. Теорія прав власності. Агентська теорія. Модель Йенсена-Меклінг. Моделі структури капіталу (теорема Модільяні-Міллера). Модель Тіролю. Теорія співучасників («стейкхолдерів»). Управлінська теорія. Організаційна теорія [14; 15].

Тема 5. Моделі корпоративного управління.

Основні зарубіжні моделі корпоративного управління. Англо-американська модель: ключові особливості, учасники реалізації моделі, структура володіння акціями, ринок корпоративного контролю, рівень оплати праці, критика.

Німецька модель: дворівнева структура ради директорів, представництво зацікавлених сторін, універсальні банки, перехресне володіння акціями.

Японська модель: система головних банків, мережева організація зовнішніх взаємодій, система довічного найму персоналу. Порівняльний аналіз моделей корпоративного управління [19; 20; 21].

Тема 6. Корпоративний контроль: підстави, мотивація, форми.

Групи учасників і «Конфлікт інтересів». Форми корпоративного контролю. Акціонерний контроль як первинна форма контролю. Захист прав

акціонера: переваги та складнощі управління. Управлінський і фінансовий контроль. Демократизація корпоративного управління через розвиток системи пенсійних і страхових фондів [22; 23].

Тема 7. Сутність і види акцій.

Поняття й властивості акцій. Типи акцій. Процедура реєстрації випуску акцій. Збільшення статутного капіталу акціонерного товариства Зменшення статутного капіталу акціонерних товариств. Викуп акціонерним товариством власних акцій [24; 25].

Тема 8. Капітал корпорації.

Капітал і активи корпорації. Економічна роль статутного капіталу. Шляхи формування капіталу корпорації. Дивідендна політика. Фінансові взаємовідносини в корпораціях [16; 17; 18; 26].

Тема 9. Рада директорів: права і функції. Правила для незалежного директора.

Роль і компетенція ради директорів. Структура ради директорів. Міжнародна практика та рекомендації по складу ради директорів. Критерії визначення незалежного директора. Класифікація незалежних директорів. Термін виконання повноважень, кількісний склад і винагороду незалежних директорів. Правила для незалежного директора [27; 28; 29].

Тема 10. Комітети ради директорів.

Комітети ради директорів: зарубіжна практика, юридичний статус, повноваження, завдання, призначення, формування [30; 31].

Тема 11. Виконавчі органи акціонерного товариства.

Виконавчі органи: порядок утворення, компетенція та обов'язки. Обмеження компетенції виконавчих органів по здійсненню операцій. Процедура вступу та припинення повноважень генерального директора. Відповідальність членів виконавчих органів [32].

Тема 12. Підготовка та публікація річного звіту акціонерного товариства.

Критерії оцінки. Порядок підготовки, затвердження та публікації річного звіту. Річний звіт у системі розкриття інформації. Значення і нові тенденції. Обкладинка і основні розділи річного звіту [33].

Тема 13. Кодекс корпоративної поведінки: розробка, принципи. Формування корпоративного управління в Україні [31; 32].

Кодекси корпоративної поведінки як засіб захисту інвестора. Світовий досвід. Розробка та принципи вітчизняного Кодексу корпоративної поведінки. Принципи Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Структура Кодексу, основні вимоги. Готовність компаній до впровадження Кодексу.

Фактори та проблеми формування національної моделі корпоративного управління. Механізми та органи державного контролю.

Тема 14. Злиття і поглинання: засоби корпоративного захисту, оцінка ефективності.

Форми реорганізації: злиття, приєднання, виділення, поділ, перетворення компанії. Класифікація типів злиття та поглинань компанії. Закордонна практика злиттів. Методи захисту до і після публічного оголошення про цією угоди. Ключові фактори, що сприяють злиттю і поглинанням компаній на сучасному етапі. Переваги та недоліки злиття і поглинань як стратегії розвитку компанії. Основні методи збору і аналізу інформації для оцінки ефективності злиттів і поглинань [33].

Тема 15. Рейтинги корпоративного управління.

Актуальність рейтингів корпоративного управління. Визначення рейтингу корпоративного управління Переваги для компанії. Методики оцінки рівня корпоративного управління: CORE-рейтинг, РІД - Експерт РА, Стандарт енд Пурз, Брансвик Вабург ЮБС, Прайм-Тасс. Порівняльний аналіз методик основних рейтингів корпоративного управління [2; 3].

Тема 16. Корпоративна культура.

Визначення та функції корпоративної культури. Фактори та елементи корпоративної культури. Організаційна культура: рівні, моделі. Модель Харрісона, модель Костянтина. Формування та специфіка корпоративної культури російськими компаніями. Ділова репутація [4; 5].

Розділ 4

ЗМІСТ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Корпорації: сутність, види.

Поняття корпорації. Переваги та недоліки корпорацій. Акціонерне товариство, як основна організаційно-правова форма корпорації.

Тема 2. Інтегровані корпоративні структури.

Поняття інтегрованої корпоративної структури. Визначення та аналіз поняття інтегрованої корпоративної структури в законодавстві України. Аналіз основних нормативних актів, що визначають функціонування корпорацій.

Тема 3. Корпоративне управління: еволюція, визначення, основні учасники.

Історія корпоративного управління. Сутність та основні економічні причини виникнення корпоративного управління. Визначення, учасники корпоративного управління. Джерела принципів корпоративного управління. Переваги ефективного корпоративного управління. Актуальність і сучасні тенденції. Особливості корпоративного управління в Україні, Росії і США. Корпоративне управління як фактор підвищення інвестиційної привабливості.

Тема 4. Теоретичні основи аналізу корпоративного управління.

Теорія фірми. Теорія прав власності. Теорія трансакційних витрат. Теорія контрактів. Агентська теорія. Модель Йенсена-Меклінг. Моделі структури капіталу (теорема Модільяні-Міллера). Модель Тіролю. Теорія співучасників («стейкхолдерів»). Управлінська теорія. Організаційна теорія.

Тема 5. Моделі корпоративного управління.

Основні зарубіжні моделі корпоративного управління. Англо-американська модель: ключові особливості, учасники реалізації моделі, структура володіння акціями, ринок корпоративного контролю, рівень оплати праці, критика.

Німецька модель: дворівнева структура ради директорів, представництво зацікавлених сторін, універсальні банки, перехресне володіння акціями.

Японська модель: система головних банків, мережева організація зовнішніх взаємодій, система довічного найму персоналу. Порівняльний аналіз моделей корпоративного управління.

Тема 6. Корпоративний контроль: підстави, мотивація, форми.

Групи учасників і «Конфлікт інтересів». Форми корпоративного контролю. Акціонерний контроль як первинна форма контролю. Захист прав акціонера: переваги та складнощі управління. Управлінський і фінансовий контроль. Демократизація корпоративного управління через розвиток системи пенсійних і страхових фондів.

Тема 7. Сутність і види акцій.

Поняття й властивості акцій. Типи акцій. Процедура реєстрації випуску акцій. Збільшення статутного капіталу акціонерного товариства Зменшення статутного капіталу акціонерних товариств. Викуп акціонерним товариством власних акцій.

Тема 8. Капітал корпорації.

Капітал і активи корпорації. Економічна роль статутного капіталу. Шляхи формування капіталу корпорації. Дивідендна політика. Фінансові взаємовідносини в корпораціях.

Тема 9. Рада директорів: права і функції. Правила для незалежного директора.

Роль і компетенція ради директорів. Структура ради директорів. Міжнародна практика та рекомендації по складу ради директорів. Критерії визначення незалежного директора. Класифікація незалежних директорів. Термін виконання повноважень, кількісний склад і винагорода незалежних директорів. Правила для незалежного директора.

Тема 10. Комітети ради директорів.

Комітети ради директорів: зарубіжна практика, юридичний статус, повноваження, завдання, призначення, формування.

Тема 11. Виконавчі органи акціонерного товариства.

Виконавчі органи: порядок утворення, компетенція і обов'язки. Обмеження компетенції виконавчих органів по здійсненню операцій. Процедура вступу та припинення повноважень генерального директора. Відповідальність членів виконавчих органів.

Тема 12. Підготовка та публікація річного звіту акціонерного товариства.

Критерії оцінки. Порядок підготовки, затвердження та публікації річного звіту. Річний звіт у системі розкриття інформації. Значення і нові тенденції. Обкладинка і основні розділи.

Тема 13. Кодекс корпоративної поведінки: розробка, принципи. Формування корпоративного управління в Україні.

Світовий досвід. Розробка та принципи вітчизняного Кодексу корпоративної поведінки. Принципи Організації економічного

співробітництва та розвитку (ОЕСР). Механізми та органи державного контролю.

Тема 14. Злиття і поглинання: засоби корпоративного захисту, оцінка ефективності.

Закордонна практика злиттів. Методи захисту до і після публічного оголошення про цієї угоди. Ключові фактори, що сприяють злиттю і поглинанням компаній на сучасному етапі. Переваги та недоліки злиття і поглинань як стратегії розвитку компанії.

Тема 15. Рейтинги корпоративного управління.

Актуальність рейтингів корпоративного управління. Порівняльний аналіз методик основних рейтингів корпоративного управління.

Тема 16. Корпоративна культура.

Фактори та елементи корпоративної культури. Організаційна культура: рівні, моделі. Модель Харрісона, модель Костянтина.

Розділ 5

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Еволюція корпоративного управління.
2. Порівняльний аналіз моделей корпоративного управління.
3. Становлення і розвиток корпоративних об'єднань в процесі приватизації.
4. Особливості корпоративного управління в Україні: відмітні ознаки, чинники і проблеми національної моделі.
5. Правові аспекти діяльності Ради директорів і практики функціонування в Україні.
6. Умови формування та перспективи розвитку інституту незалежних директорів в практиці вітчизняних акціонерних товариств.
7. Актуальність рейтингових оцінок якості корпоративного управління для вітчизняних емітентів.
8. Дослідження кодексів корпоративного управління українських компаній.
9. Організаційна культура, рівні організаційної культури за Шейном.

Розділ 6

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Характеристика теорій, що складають основу корпоративного управління.
2. У чому полягає агентська теорія, які цілі переслідують групи учасників «конфлікту інтересів»?
3. Які основні положення моделі Йенсена-Меклінг ви знаєте?
4. Перерахуйте основні постулати теореми Модільяні-Міллера.
5. Яка сутність моделі Тіролю?
6. У чому полягає модель «стейкхолдерів»?
7. Проведіть порівняльний аналіз структури власності в рамках англо-американської та німецької моделей корпоративного управління.
8. Яка роль банків у німецькій моделі корпоративного управління.
9. У чому полягає практика внутрішньогрупового пересування менеджменту в рамках японської моделі корпоративного управління?
10. Проведіть порівняльний аналіз зарубіжних моделей корпоративного управління у структурі ради директорів, діяльності менеджменту, ролі комерційних банків.
11. У чому полягає «конфлікт інтересів». Перерахуйте інтереси груп учасників корпоративних відносин?
12. Охарактеризуйте основні форми корпоративного контролю.
13. Які шляхи оптимізації системи корпоративного контролю ви знаєте?
14. Які питання відносяться до компетенції Ради директорів (Наглядової ради)?
15. Яка процедура обрання членів Ради директорів?
16. У відповідності з міжнародною практикою, які рекомендації існують до складу Ради директорів?
17. Перелічіть основні вимоги (критерії), що пред'являються до незалежного директора.
18. Яка класифікація незалежних директорів існує в Росії та Україні?
19. Назвіть правила незалежного директора.
20. Методи корпоративного захисту компанії до публічного оголошення про угоду і після публічного оголошення про угоду (злиття і поглинання). Ключові фактори, що сприяють злиттю і поглинанням компаній на сучасному етапі.
21. Переваги та недоліки злиття і поглинань як стратегії розвитку компанії. Основні методи збору і аналізу інформації для оцінки ефективності злиттів і поглинань.
22. Рейтинги корпоративного управління: актуальність, визначення, переваги присвоєння рейтингу для компанії.
23. Порівняльний аналіз методик основних рейтингів корпоративного управління (CORE-рейтинг, Експерт РА, Стандарт енд Пурз, Брансвик Вабург ЮБС, Прайм-Тасс).

24. Порівняльний аналіз моделей корпоративного управління.
25. Організація роботи ради директорів: роль, компетенція, структура.

Розділ 7

ЛІТЕРАТУРА

1. Гриньова В. М. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні: монографія / В. М. Гриньова, О. Є. Попов. – Х.: ХДЕУ. – 2009. – 324с.
2. Довгань Л.Є. Корпоративне управління. Навчальний посібник / Л.Є. Довгань, В.В. Пастухова, Л.М. Савчук. – К.: Кондор, 2007. – 174 с.
3. Довгань Л.Є., Малик І.П. Корпоративне управління: інституціональні аспекти: Монографія / За ред. Л.Є. Довгань. – К.: Політехніка, 2006. – 340 с.
4. Євтушевський В.А. Стратегія корпоративного управління: [монографія] / В.А. Євтушевський, К.В. Ковальська, Н.В. Бутенко. – К.: Знання, 2007. – 287 с.
5. Ключай В.В. Особенности построения системы корпоративного управления в России: Монография. – М.: Анкил, 2007. – 240 с.
6. Назарова Г. В. Організаційні структури управління корпораціями: Монографія. – 2-ге вид., допов. і переробл., – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2004 – 420 с.
7. Павленко Ю. Г. Корпоративная экономика в институциональном контексте. М.: Институт Экономики РАН, 2002. –171 с.
8. Посохов І. М. Трактовка категорії корпорація в зарубіжних країнах / І. М. Посохов // Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегія інноваційного економіки: бізнес, наука, освіта» 11-14 квітня 2012 р. – Харків, НТУ «ХПІ», 2012 р. – с. 193-195.
9. Посохов І. М. Дослідження категорії корпорація і сутності корпорації / І. М. Посохов // Вісник НТУ «ХПІ». Збірник наукових праць. Тематичний випуск: «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – Харків: НТУ «ХПІ». – 2012 – № 16, – с. 3-12.
10. Посохов І. М. Розвиток економічного змісту категорії «корпорація» / І. М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості (збірник науково-практичних статей). – Харків: УДАЗТ. – 2012. – № 38. – с. 281-287.
11. Посохов І. М. Розвиток класифікації методів управління ризиками корпорації / І. М. Посохов // Теорія та практика управління економічним розвитком : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 22-24 листопада 2012 р. : в 3 т. – Донецьк : ООО "Фирма "Друк-Инфо", 2012. – Т. 1. – С. 281-283.
12. Посохов І. М. Методичне забезпечення управління ризиками корпорацій / І. М. Посохов // Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу : зб. тез доп. 6-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 27-29 вересня 2012 р. – Суми : ДД "Папірус", 2012. – С. 209-211.
13. Посохов І. М. Організаційно-економічний механізм корпоративної

взаємодії в рамках корпоративної структури "МЕТЗАЛМАШБУДЕНЕРГО" / І. М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості = The bulletin of transport and industry economics : зб. наук.-практ. ст. – Харків : УкрДУЗТ, 2014. – № 45. – С. 114-119.

14. Посохов І. М. Аналіз адекватності використання російських моделей оцінки ймовірності банкрутства для вітчизняних корпорацій / І. М. Посохов // Економіка. Фінанси. Право. – 2013. – № 6. – С. 32-36.
15. Посохов І. М. Дослідження методів оцінки ризиків корпорацій / І. М. Посохов // Європейський вектор економічного розвитку. – 2013. – № 2 (15). – С. 211-217.
16. Посохов І. М. Удосконалення нормативної бази фінансово-економічних показників для аналізу ризиків корпоративної діяльності / І. М. Посохов // Економічний часопис ХХІ. – 2013. – № 7-8 (1). – С. 46-49.
17. Посохов І. М. Використання моделі Т. Гудзь для оцінки ризику банкрутства вітчизняних корпорацій / І. М. Посохов // Якість економічного розвитку: глобальні та локальні аспекти : матеріали 5-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 17-18 червня 2013 р. – Дніпропетровськ : Біла К. О., 2013. – С. 102-104.
18. Посохов І. М. Система показників У. Бівера для оцінки банкрутства корпорацій / І. М. Посохов // Перспективні питання економіки та управління : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 8-9 квітня 2013 р. – Дніпропетровськ : Герда, 2013. – С. 37-39.
19. Посохов І. М. Порівняльна характеристика моделей корпоративного управління в ринковій економіці: переваги та недоліки / І. М. Посохов // Бізнес Інформ. – 2012. – № 7. – С. 157-159.
20. Посохов І. М. Факторний аналіз фінансового стану корпорацій / І. М. Посохов // Культура народів Причорномор'я. – 2013. – № 262. – С. 78-82.
21. Посохов І. М. Дослідження переваг, недоліків та проблем інноваційного розвитку сучасних корпорацій / І. М. Посохов // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва : зб. наук. пр. – Харків : ХНАДУ, 2015. – № 4 (11). – С. 126-132.
22. Посохов І. М. Оцінка рівня фінансового ризику корпорації / І. М. Посохов // Менеджмент суб'єктів господарювання: проблеми та перспективи розвитку = Business entities management: development problems and perspectives : зб. матеріалів 1-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 20-21 червня 2013 р. – Житомир : ЖДТУ, 2013. – С. 315-317.
23. Посохов І. М. Аналіз існуючих підходів до класифікації ризиків / І. М. Посохов // Вісник економіки транспорту і промисловості = The bulletin

of transport and industry economics : зб. наук.-практ. ст. – Харків : УкрДУЗТ, 2012. – № 39. – С. 67-76.

- 24.Посохов І. М. Державне регулювання цін на продукцію соціального значення : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.03 [Електронний ресурс] / Ігор Михайлович Посохов ; [наук. керівник Штучний В. Г.] ; Харківський нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – Харків, 2009. – 17 с.
- 25.Посохов І. М. Ціноутворення на світових товарних ринках / І. М. Посохов // Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. економічна інтеграція України у світове господарство : кол. монографія / І. М. Посохов [та ін.] ; ред. кол. І. М. Посохов [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. Техн. ун-т. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – Розд. 4.2. – С. 238-251.
- 26.Posokhov I. M., Zhadan U. V. The improvement of approaches to the classification of risks of industrial enterprises //Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2016. – №. 4. – С. 285-300.
- 27.Posokhov I. M. MODERN FEATURES AND TRENDS OF THE CORPORATE GOVERNANCE AND DOMESTIC MODEL OF CORPORATE GOVERNANCE //PROSPECTS FOR DEVELOPMENT OF EDUCATION AND SCIENCE. – 2016. – С. 38.
- 28.Posokhov I. M. Modern features and trends of the corporate governance and domestic model of corporate governance / I. M. Posokhov // Prospects for development of education and science : coll. of sci. art. / sci. ed. S. I. Drobyazko. – Plovdiv : Academic Publ. House of the Agr. Univ. Plovdiv, Bulgaria, 2016. – P. 38-41.
- 29.Рамперсад Х. К. Универсальная система показателей для оценки личной и корпоративной эффективности. Сорок вопросов для размышления с примерами разных вариантов действий / Хьюберт К. Рамперсад, Кари Туоминен. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. - 148 с.
- 30.Старюк П. Ю. Влияние корпоративного управления на стоимость российских компаний (эмпирический анализ) / Дисс. ... канд. экон. наук, спец. 08.00.10 – Финансы, денежное обращение и кредит, Москва, 2008.
- 31.Чечетов М. В. Приватизація: теорія, методологія, практика: Монографія. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2005. – 645 с.
- 32.Чимаров А. Н Финансовые аспекты трансформации корпоративного контроля / Автореферат дисс. ... канд. экон. наук, спец. 08.00.10 – Финансы, денежное обращение и кредит, Саратовский государственный социально-экономический университет, Саратов, 2011, 20 с.
- 33.Штерн Г.Ю. Корпоративне управління: Навч. посібник для студентів спеціальності 8.050201 „Менеджмент організацій” / Г.Ю. Штерн. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 278 с.

Розділ 8

ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Теми 3-4 - використовуються персональні комп'ютери, калькулятори, плакати.

Тема 6 – Конкурентоздатність та якість продукції – технічні засоби – калькулятори, персональні комп'ютери .

Тема 9. Персональні комп'ютери, калькулятори.

Розділ 9

КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Посохов Ігор Михайлович, професор, д.е.н. Базова освіта – вища економічна.

Кафедра організації виробництва та управління персоналом.

